

Planeringsenheten
Stadsbyggnadsförvaltningen

2023-03-09

ANTAGANDE
UTÖKAT FÖRFARANDE

Detaljplan för del av Träkvista 3:99 och Träkvista 3:282 (Sanduddens skola) på Ekerö i Ekerö kommun, Stockholms län

dnr KS 21/319

GRANSKNINGSUTLÅTANDE

Granskning har genomförts under perioden 6 december 2022 – 13 januari 2023. Under granskningen har cirka 10 yttranden inkommit.

Planhandlingarna har skickats ut till berörda instanser enligt separat sändlista och till berörda fastighetsägare enligt fastighetsförteckning. Handlingarna har även funnits tillgängliga på biblioteket i Ekerö, i kommunhuset samt på kommunens hemsida. Information om detaljplanen, anpassad för elever, har även funnits tillgänglig på Sanduddens skola.

Nedan redovisas ämnesvis sammanfattning av de synpunkter som inkom under granskningen. Planeringsenhetens kommentarer och ställningstagande redovisas i kursiv stil efter varje ämne. Samtliga yttranden samt bilagor finns i sin helhet att ta del av hos planeringsenheten.

Allmänt om granskning och planprocessen

Synpunkter har inkommit om att kommunen inte har tillgodosett eller besvarat synpunkter och frågeställningar som tidigare skickats in. Hänvisning har gjorts till olika avsnitt för att besvara yttranden, t ex avsnitt 3 *Hälsa och säkerhet*. Men i planeringsenhetens kommentar besvaras inte frågorna och farhågorna utan enbart vissa delar (t ex buller) och svaret är detsamma som lämnats hela tiden oavsett om frågan gällt buller eller inte.

I ett yttrande efterfrågas redovisning av vilka tidigare synpunkter från invånare som tagits hänsyn till i det nya planförslaget. Eftersom tidigare synpunkter i samband med samråd och tidigare granskning inte beaktats av kommunen i det nya förslaget så kvarstår dessa, enligt yttrandet.

Planeringsenhetens kommentarer

De synpunkter som inkommit under planprocessen har sammanställts och besvarats i samrådsredogörelse och granskningsutlåtande. I dessa handlingar redovisas även vilka ändringar som gjorts i planhandlingar mellan de olika skedena i planprocessen. Synpunkterna har besvarats ämnesvis, därav har hänvisning till olika avsnitt, t ex Gator och trafik, gjorts efter respektive yttrande. Eftersom förutsättningarna generellt inte har ändrats sedan tidigare planprocess, har inte heller planeringsenheten bedömningar ändrats. Därav är svaren till stor del de samma.

Allmänt om förslaget och utvecklingen av kommunen

Synpunkter har inkommit kring att en skola för 900 elever är för stor i Sandudden och att skolan istället ska byggas ut till en två-parallell grundskola, samt att bebyggelsen på södra sidan av Sanduddsvägen ska minimeras och förslag på parkeringsplatser och flytt av bussvändslingan tas bort. En mindre utbyggnad av skolan skulle innebära lägre byggnader, mindre trafikproblem och mindre påverkan på miljön. Ett sådant förslag kunde även inrymma idrottshall norr om Sanduddsvägen enligt det ursprungliga samrådsförslaget.

I ett yttrande anses att hänsyn inte har tagits till de boendes synpunkter, trafiksituationen eller naturvärden. Om det är av vikt att få till fler skolplatser i snar framtid borde det göras med hänsyn till de boende i området. Detta skulle sannolikt leda till färre överklaganden, enligt yttrandet. Vidare anses att om fler skolplatser behövs är en mer lämplig plats för en större skola i området vid Lidl. Denna plats har tidigare nämnts som intressant för en ny skola och skulle bli en mer centralt belägen skola, som skulle kunna avlasta övriga skolor i tätorten. Fler elever skulle få närmre till skolan, vilket skulle minska trafiken till skolan. Dessutom finns närhet till idrottsplatser vid Träkvistavallen.

Planeringsenhetens kommentarer

Planeringsenheten arbetar utifrån ett uppdrag om att möjliggöra utbyggnad av Sanduddens skola till ca 900 skolplatser. Barn- och utbildningsnämnden bedömer att det finns ett behov av ytterligare skolplatser i Ekerö tätort både på kort och lång sikt.

I detaljplaneringen tas alla synpunkter emot och övervägs. Men eftersom avvägning ska göras mellan många intressen, både enskilda och allmänna, kan inte alla intressen tillgodoses. De allmänna intressena väger generellt tungt i dessa avvägningar. Naturvärden och trafiksituationen har utretts och hanterats i detaljplanen.

Området vid Lidl har inte bedömts aktuellt i nuläget. Det är i de södra delarna av tätorten som behovet av skolplatser idag är störst. På längre sikt kommer ytterligare skolplatser behövas i tätorten och området mellan Lidl och Älvnäs är därför utpekade som möjligt för skola på längre sikt. Kommunen har dock inte rådighet över marken där.

Hälsa och säkerhet (buller, vibrationer, förorenad mark, lukt)

Oro finns kring att bullernivåerna vid den föreslagna vändslingan ligger nära gränsvärdena och i modellerna överskrids upp till fem gånger i timmen. Att plantera buskar som skydd är inte tillräckligt. Enligt ett yttrande bör trafikbullermätningar som bygger på fakta och inte på önsketänkande och osannolika antaganden ska göras.

Planeringsenhetens kommentarer

Bullerberäkningar som görs för trafik som inte finns på platsen i nuläget kan endast baseras på antaganden och bedömningar. De bullerberäkningar som gjorts för busstrafiken i vändslingan har tagit höjd för att busstrafiken kan komma att utökas i framtiden. Enligt utredningen blir marginalen mot riktvärdet förmodligen större i praktiken. Risken är, enligt utredningen, mycket liten att riktvärdet inte klaras i praktiken. Baserat på detta, samt att de bussar som kommer trafikera vändslingan i framtiden sannolikt är tystare än dagens bussar, bedömer planeringsenheten att frågan kring buller i anslutning till bussvändslingan hanterats tillräckligt i detaljplaneskedet. Att i detaljplan ställa krav på att bullerplank ska finnas då riktvärden för buller inte väntas överskridas, bedöms inte motiverat. Skulle bullervärdena komma att ändras i framtiden kan behovet av bullerplank eller annan bullerreducerande åtgärd prövas i bygglov.

Risk (farligt gods, olyckor, översvämning, ras, skred och erosion)

I ett yttrande framförs att det är förvånande att inte åtgärder för släntstabiliteten preciseras i detaljplanen. Att beslut om åtgärder som kan påverka hela området skjuts på framtiden är anmärkningsvärt.

Planeringsenhetens kommentarer

Hur åtgärder som syftar till att säkerställa släntstabiliteten ska utföras kan inte regleras i detaljplanen. Det är först vid detaljprojektering som rätt åtgärder kan säkerställas. Utgångsläget är dock att minsta möjliga ingrepp ska göras i slänten av hänsyn till naturvärden på platsen.

Arkitektur och gestaltning

I ett yttrande framförs att det nya planförslaget avviker radikalt från den tidigare detaljplanen genom att tillåten byggnadshöjd på 8 meter ändrats till tillåten nockhöjd på 15 meter, vilket inte är acceptabelt. Personen menar att detta har påtalats under föregående planprocess men att frågan inte hanterats tillräckligt. En nockhöjd på 15 meter innebär att taket hamnar på samma nivå som trädgårdarna på södra sidan Sjöutsikten. Bilden på sid 10 i gestaltningsprogrammet illustrerar delvis konsekvenserna av att låta uppföra en byggnad av denna storlek. Personen menar att många boende ovanför skolan riskerar att sin utsikt mot Mälaren förstörd. Om det inte går att bygga en skola stor nog för 900 elever utan denna konsekvens bör utredningen komma fram till det.

Planeringsenhetens kommentarer

Tillåten byggnadshöjd på 8 meter har under hela planprocessen (även tidigare planprocess) endast omfattat förskolans fastighet. För skolfastigheten ändrades höjden mellan samråd och granskning i tidigare planprocess från totalhöjd på 11 meter till nockhöjd 11 respektive 15 meter. Därefter har inga ändringar i byggnadernas höjd gjorts. Att taknocken kan komma att hamna på samma nivå som marknivån hos trädgårdarna ovanför bedöms inte medföra sådan påverkan på utsikten att det blir en olägenhet. Att ny bebyggelse tillkommer och därmed viss påverkan på exempelvis utsikt, är något som kan förväntas i tätorten.

Naturområden

I samrådsskedet framförde Länsstyrelsen synpunkter kopplat till detaljplanens genomförbarhet avseende artskydd och naturmiljö. Se yttrande daterat 2022-09-09 (Lst dnr 402-33324-2022). Länsstyrelsen vill göra ett förtydligande kring dessa frågor.

Utifrån redovisat underlag bedömer Länsstyrelsen att planen är förenlig med artskyddsförordningen beträffande skyddade arter. Detta då planen inte bedöms påverka bevarandestatusen för de skyddade arter som påträffats eller noterats inom planområdet. Vidare bedömer Länsstyrelsen att den insektsinventering som utförts 2016 är tillräcklig för att bedöma förekomst av insektsarter inom det aktuella planområdet. Det bedöms således inte kräva någon ytterligare utökad insektsinventering. Gällande den trädrad av oxlar som redogjorts för i planförslaget, instämmer Länsstyrelsen med kommunen, om att trädraden inte uppfyller de kriterier som krävs för att trädraden ska anses utgöra en biotopskyddad allé. Länsstyrelsen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget gällande naturmiljön, som kan påverka planens genomförande.

Enligt ett yttrande tar detaljplanen bort områdets karaktär. Ängen där idrottshallen och aktivitetsytan planeras är den enda öppna ytan i området, som annars främst omges av ett tätt och otillgängligt skogsområde vid vattnet. Det täta området i Sandudden behöver inte ytterligare förtätning, anser personen. De flesta som har valt att flytta till Sandudden och till Ekerö har gjort det för naturens skull och att slippa stadens täta bebyggelse, menar denne.

Personen menar vidare med hänvisning till barnkonventionen, att gräsyten är en trygg och säker yta som används för lek och motion av både förskolan, skolan och boende i området. Detta kommer att

förändras till följd av detaljplanen, menar denne och påpekar även att det är inte bara barn som uppskattar gräsytan. Personen menar att bedömningen i planhandlingarna att detaljplanen är förenlig med riksintresset för det rörliga friluftslivet är felaktig. Det rörliga friluftslivet blir, enligt personen, stort eftersom gräsytan är den enda ytan i Sandudden där de boende kan röra sig fritt och t ex flyga drake, åka skidor på vintern eller leka med hunden. Den del av Natura 2000- området som ligger söderut utgörs av otillgänglig skogs/våtmark och kan därav inte användas för friluftsliv.

Personen menar även att de skyddsvärda växter och djur som finns i inom planområdet riskerar att få sin livsmiljö förstörd genom att fler barn kommer att vistas i slänten bakom skolan, samt genom att gräsytan tas i anspråk för idrottshall. I och med byggnaden av idrottshall och aktivitetsyta på ängen kanaliseras all gång- och cykeltrafik till just det område man vill skydda. Det är märkligt att dessa aspekter inte tas upp i underlagen, anser personen.

Vidare menas i yttrandet att det i planhandlingarna inte problematiserats tillräckligt kring vilka nya genvägar i slänten norr om skolan som kommer att skapas till följd av detaljplanen. Hänvisning görs till att det i planbeskrivningen står att planförslaget bedöms kunna genomföras med måttliga negativa konsekvenser för naturvärdena under förutsättningen att en ny gångväg genom slänten inte anläggs genom området med svartpälshiets bohålor. Området utsätts idag för hårt slitage från barn som leker i slänten. I yttrandet hänvisas även till att det står att elever idag inte använder befintlig GC-väg längs Sanduddsvägen och menar att det därför är troligt att elever även i framtiden kommer använda slänten för att ta sig till skolan, i synnerhet stigen mellan Sjöutsikten 11 och 13.

Planeringsenhetens kommentarer

Länsstyrelsens yttrande noteras.

Majoriteten av den öppna gräsytan kommer även fortsättningsvis kunna nyttjas av både barn och andra boende i området. Den del som planläggs som aktivitetsyta kommer dessutom att tillföra värden för boende i området, eftersom den utanför skoltid kommer vara tillgänglig för allmänheten. Planeringsenhetens bedömning att riksintresset för det rörliga friluftslivet inte påverkas kvarstår. Detta då riksintresset utgörs av ett större sammanhang, där en mindre gräsyta inte bedöms vara avgörande för riksintresset.

Planeringsenheten bedömer inte heller att den tillkommande idrottshallen kommer att påverka områdets karaktär i sådan betydande utsträckning, att området riskerar att upplevas som tät stadsbebyggelse.

Vad gäller oron kring att den tillkommande idrottshallen kommer innebära att gång- och cykeltrafik kanaliseras till det område som ska skyddas, så kommer den nuvarande gång- och cykelvägen finnas kvar i befintligt läge. Hänsyn till naturvärden har tagits i så stor utsträckning som möjligt och kompensationsåtgärder har redan vidtagits i området i syfte att minska påverkan så långt det är möjligt. Planeringsenheten har samrått frågan med biologkompetens både på länsstyrelsen och vid framtagandet av MKB.

Vilka gångvägar människor väljer att använda eller inte kan inte helt förutses. Planeringen kan endast ge förutsättningar genom att säkerställa att gång- och cykelväg finns, vilket det i detta fall gör öster om Sanduddsvägen. Den bedömning av planens påverkan på naturvärden som gjorts i MKB:n har gjorts utifrån de förutsättningar som detaljplanen medger. Om det i framtiden skulle uppstå större slitage än vad bedömningen i MKB:n beräknat, kan skyddsåtgärder vidtas t.ex. i syfte att hindra passage i slänten.

Gator och trafik (gator, gång- och cykel, kollektivtrafik, bil och cykelparkering, tillgänglighet)

Synpunkter har inkommit kring att det mest besvärande är trafiksituationen, framförallt för de boende men även för alla som verkar i Sandudden (förskola, företag, skolan mm). Enligt dessa kommer situationen troligtvis bli värre än vad som anges i planhandlingarna, då betydligt fler inresta elever och lärare än vad som antas kommer att komma. En 3-parallellig skola innebär att barn/unga från andra delar av Ekerö kommer gå i skolan, särskilt då många av de barn som idag bor i Sandudden har vuxit ifrån grundskolan när den är klar. Därutöver kommer idrottshallen att nyttjas kvällar och helger av föreningslivet vilket också påverkar trafiksituationen i området. En ny trafikutredning som bygger på fakta och inte på önsketänkande och osannolika antaganden bör göras.

Enligt ett yttrande saknas det planering för hämtning och lämning ovanför skolan. Effekterna på befintliga köer på Ekerövägen måste utredas noggrannare. Även den framtida trafikökningen i korsningen Ekerövägen/Jungfrusundsvägen till följd av pågående exploateringar måste vägas in. Enligt yttrandet är trafikplaneringen otillräcklig och vilar på bristfälliga antaganden, vilket kan påverka trafiksäkerheten för elever som ska ta sig till och från skolan.

Byggnadsnämnden anser att det finns risk att p-talet är satt för lågt, givet skolans lokalisering inom tätorten och möjligheter till god kollektivtrafik.

Bussvändsligan

I ett yttrande framförs att tidigare ställd fråga om analysen kring sikten i bussvändsligan då det kommer att stå ett pumphus i mitten, inte besvarats i samrådsredogörelsen.

Trafikförvaltningen anser att det i den körspårsanalys som lagts till i planhandlingarna inte framgår om regionens gällande riktlinjer använts, då hänvisning görs till Ribuss och inte RiGata-Buss. Analysen ska redovisas med korrekta körspårsmallar menar Trafikförvaltningen. Om vändsligan inte blir rätt dimensionerad kan detta leda till att busstrafik ej kan erbjudas området. Att rätt längdmått använts blir särskilt viktigt vid tidsreglering, menar förvaltningen.

Vidare anser Trafikförvaltningen att den nya hållplatsen bör placeras så den inte hamnar i konflikt med in- och utfarter på Sanduddsvägen. Det bör därför framgå i underlaget var busshållplatsen kommer att placeras samt vara måttsatt, så att trafikförvaltningen kan bedöma om lösningen kommer att fungera. Trafikförvaltningen vill ha fortsatt dialog kring hållplats och vändslinga och vill ta del av allt i den kommande genomförandeplaneringen som berör busstrafiken på Sanduddsvägen.

Planeringsenhetens kommentarer

En detaljplan tas inte fram för att endast tillgodose ett behov som finns i dagsläget. Syftet är att skolan ska kunna fylla sin funktion även om 30 eller 40 år. Därav utgår inte planeringen från vilka som bor i området idag utan från bebyggelsestrukturen. Skolan ligger inom gång- och cykelavstånd från stora delar av Träkvista. Genomförd trafikutredning har tagit hänsyn till att skolan vid en utökning till 900 elever får ett större upptagningsområde, framför allt för högstadiet. Trafikutredningen har tittat på skolans och idrottshallens trafikalstring, framförallt i anslutning till verksamheternas start- och sluttider. Underlaget har baserats på skolans omfattning i antal elever och tillhörande personal samt idrottshallens storlek. Som underlag till detaljplanen har trafikutredningen kompletterats med en bedömning av planförslagets trafikstruktur. Trafiksäkerheten bedöms säkerställas genom planförslaget.

Att utreda och hantera köer på Ekerövägen ligger inte inom detaljplanens uppdrag. En växande befolkning innebär att fler människor måste samsas om samma ytor. Att utveckling av tätorten medför konsekvenser är oundvikligt. Skolans läge med goda möjligheter att gå och cykla från stora delar av

skolans upptagningsområde, ger förutsättningar för att fler elever ska kunna ta sig på egen hand till skolan.

I den trafikutredning som tagits fram bedöms antalet parkeringsplatser vara tillräckligt utifrån förutsättningarna på platsen.

Bussvändsligan

Bussvändsligan ska utformas så att fullgod sikt finns trots pumphusets placering. Riktlinje för sikten är en siktriangel på 10x10 m i korsning eller 5x5 m vid utfart. Dessa har säkerställts i plankartan genom så kallad prickmark som inte får bebyggas.

I genomförd körspårsanalys har körspårsmallar utformats efter 15 meters boggibuss enligt RiGata-Buss. Planbeskrivningen har justerats så att rätt hänvisning görs. Tidsreglering har tidigare inte varit ett krav från trafikförvaltningen och har därav inte utgjort en förutsättning vid utformning av vändsligan. Utformning av gaturummet inklusive hållplatsens placering är inte en fråga som kan regleras i detaljplanen. Föreslagen placering redovisas dock i figur 20 på sid. 29 i planbeskrivningen. Sträckan mellan korsningen Sanduddsvägen/Stenslingan och vändsligans utfart är 118 m i plankartan. Inom denna sträcka ryms busshållplats.

Tekniks försörjning (VA, dagvatten, el/tele, värme, energiförsörjning, avfallshantering, räddningstjänst, skötsel, renhållning och underhåll)

Elförsörjning

Ellevio menar att befintliga elledningar som berörs av markarbeten och samtidigt fortsatt ska ingå i blivande elnät behöver de beaktas och kan bli föremål för flytt eller omförläggning. Vidare är det viktigt att utrymmet för nätstationer anpassas till Ellevios funktioner för drift och underhåll. Myndigheters rekommendationer avseende buller, magnetfält och skyfall måste beaktas i samband med lokalisering av nätstationer, menar Ellevio och hänvisar till ytterligare information om Ellevios anläggningar i bilagor till yttrandet. Ellevio önskar fortsatt dialog kring planens elförsörjning och omförläggning av ledningsnät samt att bli kallade till ledningssamordning. Ellevio påpekar att planerade effekter för såväl byggkraft som färdiga anslutningar behöver presenteras i god tid och att åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare.

Spill- och dagvatten

Roslagsvatten föreslår ändrade formuleringar i planbeskrivningen kring pumpstation för spillvatten och grundvattenförekomsten.

Roslagsvatten menar även att ev ytterligare utbyggnad av brandpost bör ses över, eftersom avståndet från brandpost till förskolebyggnaden överstiger 150 m. Vidare bör Roslagsvatten alltid informeras i de fall släckvatten riskerar att nå spillvattennätet och provtagning av släckvattnet bör i dessa fall utföras för att effektivt kunna planera rätt åtgärder, menar Roslagsvatten.

Planeringsenhetens kommentarer

Synpunkter avseende elförsörjning noteras. Fortsatt dialog kring elförsörjning och omförläggning av ledningsnät kommer hållas med Ellevio.

Formuleringar i planbeskrivningen har ändrats enligt Roslagsvattens önskemål. Placering av brandpost samt hantering av släckvatten kan inte regleras i detaljplanen och behöver hanteras i efterkommande skeden.

Inkomna synpunkter

Nedan redovisas inkomna synpunkter. Planeringsenhetens kommentarer och ställningstaganden redovisas, ovan, efter varje ämne i kursiv stil sid 1-6. Samtliga yttranden samt bilagor finns i sin helhet att ta del av hos planeringsenheten.

Statliga myndigheter
Länsstyrelsen i Stockholms län
Länsstyrelsen har fått rubricerad detaljplan för granskning. Det huvudsakliga syftet med detaljplanen är att möjliggöra för en F-9 skola och idrottshall. Länsstyrelsen har i granskningsskedet inga återstående synpunkter av betydelse för Länsstyrelsens överprövning enligt 11 kap. 10 § PBL.
Medskick gällande artskydd och naturmiljö
I samrådsskedet framförde Länsstyrelsen synpunkter kopplat till detaljplanens genomförbarhet avseende artskydd och naturmiljö. Se yttrande daterat 2022-09-09 (Lst dnr 402-33324-2022). Länsstyrelsen vill göra ett förtydligande kring dessa frågor.
Utifrån redovisat underlag bedömer Länsstyrelsen att planen är förenlig med artskyddsförordningen beträffande skyddade arter. Detta då planen inte bedöms påverka bevarandestatusen för de skyddade arter som påträffats eller noterats inom planområdet. Vidare bedömer Länsstyrelsen att den insektsinventering som utförts 2016 är tillräcklig för att bedöma förekomst av insektsarter inom det aktuella planområdet. Det bedöms således inte kräva någon ytterligare utökad insektsinventering. Gällande den trädrad av oxlar som redogjorts för i planförslaget, instämmer Länsstyrelsen med kommunen, om att trädraden inte uppfyller de kriterier som krävs för att trädraden ska anses utgöra en biotopskyddad allé. Länsstyrelsen har i övrigt inga synpunkter på planförslaget gällande naturmiljön, som kan påverka planens genomförande.
Planeringsenhetens kommentarer:
Se svar under rubrik Naturområden .
Trafikverket
Trafikverket har granskat remisshandlingarna och har inget att erinra mot att ärendet prövas positivt.
Statens geotekniska institut (SGI)
SGI har tidigare lämnat yttranden avseende aktuell detaljplan. Tidigare yttrande för detaljplan med beteckning PLAN.2016.13 är i samrådsskedet daterat 2018-12-13 och i granskningsskedet daterat 2020-04-23 med SGI:s diarienummer 5.1-1811-0698. Yttrande på aktuell detaljplan med beteckning PLAN.2021.25 är i samrådsskedet daterat 2022-07-27 med SGI:s diarienummer 5.1- 2206-0615. SGI har i enlighet med det tidigare yttrandet i samrådsskedet, från geoteknisk synpunkt, inga invändningar mot planförslaget.
Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF)
Södertörns brandförsvarsförbund (SBFF) har tagit del av samrådsredogörelsen. Alla synpunkter från SBFFs tidigare yttrande i samrådet har blivit behandlade och SBFF har inget ytterligare att tillföra i detta skede.

Trafikförvaltningen

Region Stockholm anser att viktiga frågor återstår att besvaras. Främst handlar det om oklarheter kring vändslingan samt busshållplatsen läge i relation till vändslingan samt utformning. Regionen vill uppmärksamma om kommunens väghållarskap och ansvar för att skapa rätt förutsättningar för att kollektivtrafik ska kunna bedrivas.

Vändplats och framkomlighet

Regionen efterfrågade att handlingarna kompletterades med en körspårsanalys för vändslingan, vilken presenteras i figur 24 i planbeskrivningen. Det framgår dock inte om det är regionens gällande riktlinje som använts då kommunen hänvisar till RiBuss och inte den korrekta versionen RiGata-Buss. I underlaget ser ut som om det är en normalbuss som har använts som mall. Det korrekta enligt RiGata-Buss är att använda mall för boggiebuss för vändradie samt ledbuss för längder. Längden är särskilt intressant för bussens tidreglering. Körspårsanalysen behöver redovisas med korrekta körspårsmallar. Vid frågor angående kravställning för körspårsanalys vänligen kontakta Region Stockholms trafikförvaltning. Det är viktigt att vändslingan fungerar under hela året. Om vändslingan inte blir rätt dimensionerad utifrån de krav som är formulerade i regionens riktlinje RiGata-Buss, kan detta leda till att busstrafik ej kan erbjudas till området.

Hållplats

Den nya busshållplatsens bör placeras så den inte hamnar i konflikt med in- och utfarer på Sanduddsvägen. Regionen saknar placeringen av hållplatsen i en karta i planbeskrivningen. Eftersom en placering saknas är det både svårt att bedöma busshållplatsens funktion. Det bör därför framgå i underlaget vart busshållplatsen kommer att placeras samt vara måttsatt för att regionen ska kunna bedöma om hållplats och vändslinga kommer att fungera trafikalt.

Regionen vill ta del av allt i den kommande genomförandeplaneringen som berör busstrafiken på Sanduddsvägen och ser fram emot en fortsatt dialog kring utformning av vändslingan samt busshållplatsen.

Planeringsenhetens kommentarer:

Se svar under rubrik **Gator och trafik**.

Kommunala nämnder, bolag och förvaltningar

Ellevio AB

Ellevio AB har erhållit rubricerat förslag för yttrande och vi har följande synpunkter. Ellevio har 0,4 kV och 11 kV ledningsstråk inom planområdet. I de delar ledningarna berörs av markarbeten och samtidigt fortsatt ska ingå i blivande elnät behöver de beaktas och kan bli föremål för flytt eller omförläggning. Befintlig nätstation med tillhörande E-område flyttas till ny plats enligt överenskommelse. Det är viktigt att utrymmet för nätstationer anpassas till Ellevios funktioner för drift och underhåll. Myndigheters rekommendationer avseende buller, magnetfält och skyfall måste beaktas i samband med lokalisering av nätstationer. Se ytterligare information om Ellevios anläggningar i bilagor till yttrandet. Ellevio områdesansvarig önskar fortsatt dialog avseende planens elförsörjning och omförläggning av ledningsnät i planområdet. Planerade effekter för såväl byggkraft som färdiga anslutningar behöver presenteras till Ellevio i god tid inför elnätets dimensionering. Ellevio önskar fortsatt att bli kallade till ledningsamordning. Åtgärder i Ellevios befintliga anläggningar utförs efter beställning till Ellevio samt bekostas av beställare.

Bilagor

Funktioner nätstationer Ellevio

Servislängder och nätstationer Ellevio

Ledningsinventering i tidigt projektskede
Planeringsenhetens kommentarer: Se svar under rubrik Teknisk försörjning .
Lantmäteriet
Lantmäteriet har inga synpunkter på de aktuella handlingarna.
Byggnadsnämnden
Byggnadsnämnden beslutar att yttra sig i enlighet med bygglovsenhetens bedömning. Bygglovsenhetens bedömning Bygglovsenheten bedömer fortsättningsvis att risk finns för att p-talet är satt för lågt, givet skolans lokalisering inom tätorten och möjligheter till god kollektivtrafik.
Planeringsenhetens kommentarer: Se svar under rubrik Gator och trafik .
Miljönämnden
Miljönämnden har inget att invända mot planförslaget.
Övriga remissinstanser
Vattenfall
Vattenfall Eldistribution AB har inget mer att tillägga i detta ärendet.
Roslagsvatten
Roslagsvatten AB har fått rubricerad remiss för yttrande och har följande att framföra: Detaljplanen omfattas av verksamhetsområde för dricksvatten och spillvatten. Planbeskrivning inkl. genomförandebeskrivning: Vatten, spillvatten och dagvatten Sida 37 Till spillvattenpumpstationen är även bostadsområdena norr, söder och väster om planområdet anslutna. Sida 38 Omformulering av meningen "Ingen risk för negativ påverkan av mänskliga aktiviteter finns därmed". Meningen skulle kunna bytas ut mot meningen från s. 41 "Grundvattenförekomsten bedöms idag vara av god kvantitativ status och innehar ingen risk för negativ påverkan av mänsklig aktivitet". På s. 41 kan denna mening tas bort då kapitlet beskriver Förändringar. Släckvattenutredning: Avstånd från brandpost till förskolebyggnaden överstiger 150 m och därmed bör ev ytterligare utbyggnad av brandpost ses över. Gällande spridning av släckvatten till reningsverk bör Roslagsvatten alltid informeras i de fall släckvatten riskerar att nå spillvattennätet. Vidare bör provtagning av släckvattnet utföras i dessa fall för att effektivt kunna planera rätt åtgärder.
Planeringsenhetens kommentarer: Se svar under rubrik Teknisk försörjning .

Berörda fastighetsägare:**Yttrande 1**

Tyvärr kan jag konstatera att kommunen har valt att varken tillgodose eller ens besvara de synpunkter och frågeställningar som jag tidigare skickat in. I detaljplanen (daterad 2022-11-29) görs hänvisningar för att besvara (tidigare inlämnade) yttranden, till olika avsnitt t ex avsnitt 3 Hälsa och säkerhet. Men i svaret och planeringsenhetens kommentar besvaras inte frågorna och farhågorna utan enbart vissa delar (t ex buller) tas upp. Det är samma svar som man har kommit med hela tiden oavsett om frågan gällt buller eller inte. Ett exempel på en fråga jag haft är om analysen kring sikten i bussväändslingan/rondellen då det kommer att stå ett pumphus i mitten, men det besvaras inte. Fortfarande är trafiksituationen det mest besvärade, framförallt för de boende men även för alla som verkar i Sandudden (förskola, företag, skolan mm). Troligtvis kommer situationen bli mycket värre än vad som redogörs för i kommunens dokument, dels kommer det vara betydande fler inresta elever och lärare än vad som antas (många av de barn som bor i Sandudden har vuxit ifrån grundskolan när den är klar, och inflyttning/utflyttning av området kommer inte ske i den takten) och dels kommer barn/unga från andra delar av Ekerö vid en 3-parallellig skola. Därutöver kommer idrottshallen att nyttjas kvällar och helger av föreningslivet vilket också påverkar trafiksituationen i området. Jag önskar fortfarande att utbyggnad av skolan ska ske enligt tidigare förslag (dvs en två parallellig grundskola), minimera bebyggelsen på södra sidan av Sanduddsvägen (ta bort förslag på parkeringsplatser, flytta inte bussväändslingan/rondellen, och bygg så lite som bara är möjligt). Gör en ny trafikutredning och trafikbullermätningar som bygger på fakta och inte på önsketänkande och osannolika antaganden.

Planeringsenhetens kommentarer:

Se svar under rubrikerna **Allmänt om granskning och planprocessen, Allmänt om förslaget och utvecklingen av kommunen samt Gator och trafik.**

Yttrande 2

Eftersom tidigare synpunkter i samband med samråd och tidigare granskning inte beaktats av kommunen i det nya förslaget så kvarstår dessa. Vore fortfarande intressant med en dialog och faktiskt få redovisat vilka tidigare synpunkter från kommunens invånare som kommunens tjänstemän och ledande politiker faktiskt tagit hänsyn till och gjort anpassningar för i det nya förslaget. Av de framtagna underlagen och argumentationen för att bygga ut Sanduddens skola till en tre-parallellig F-9 skola med sammanlagt 900 elever, så står det ganska klart att det inte går att bygga en skola för så många elever nere i Sandudden. I varje fall inte om man vill ta hänsyn till naturvärden, trafiksituationen och oss som valt att bosätta oss i Sandudden. Däremot verkar det finnas förutsättningar för en utökning till en fortsatt två-parallellig skola upp till åk 9. För en skola med istället två paralleller så minskar storleken på byggnader, trafiken och anspråkstagande av mark. Enligt de alternativ som presenterades vid det ursprungliga samrådet verkade även idrottshallen få plats på samma sida som skolan. Hur ska vi kommuninvånare boende i Sandudden tolka att ni i planförslaget fortsatt verkar ignorera synpunkter och påpekande om att byggnaderna i planförslaget vid tidigare samråd och granskning är för stora. Istället för att försöka göra anpassningar för att minska den negativa konsekvensen, så föreslås nu fortsatt högre byggnader och att idrottshallen byggs på södra sidan av Sanduddsvägen. Även om det av angivna skäl från kommunen vore önskvärt med en större skola så finns inte förutsättningarna för detta i Sandudden. Det är tråkigt och förvånande att kommunen inte tar mer hänsyn till invånarna i Sandudden och presenterar ett planförslag som innebär en sådan överexploatering av området Sandudden. Är det av vikt att få till en skolkapacitetsökning i snar framtid borde det vara en framgångsfaktor att det även görs i dialog och med hänsyn till de boende i området. Varför inte återgå till den ursprungliga planen på en 2-parallellig F-9-skola som skulle ge lägre byggnader, mindre trafikproblem och mindre påverkan på miljön överlag? En sådan plan skulle få större acceptans med färre överklaganden och snabbare byggprocess som följd. Nedan beskrivs några punkter om konsekvenserna av byggandet av en stor skola för 900 elever i Sandudden. Dessa gäller höjden på skolbyggnader, problemen med ökad erosion av terrängen, trafiken, närmiljö

och livskvalitén i Sandudden, känsliga naturvärden och hotade arter, samt förslag på alternativ för utökad skolkapacitet.

1. Byggnadshöjden

Det nya planförslaget avviker radikalt från den tidigare detaljplanen genom att öka maximalt tillåtna byggnadshöjd från 8 meter till en nockhöjd på 15 meter. Detta är inte acceptabelt. Vid samrådet påtalades t.ex. behovet av utsiktsstudier som visar hur utsikterna från fastigheterna på Sjöutsikten kommer att påverkas. I tidigare samrådsredogörelse kan man vidare läsa att redan då motsatte sig många boende i området en ökning av högsta tillåtna byggnadshöjd. Med en nockhöjd på 15 meter hamnar taket på samma nivå som trädgårdarna på södra sidan Sjöutsikten. Det finns en talande bild i dokument Gestaltningssystem, sid 10, "Vy 2 från kullen med nya åk. 6-9 skolan". Denna bild illustrerar delvis konsekvenserna av att låta uppföra en byggnad av denna storlek. Även vid det informationsmöte som hölls på Planenheten redan hösten 2019 påtalades att den här storleken på skolbyggnader inte kan accepteras. I Samrådsredogörelsens, där det påtalas att en ökning av den maximala byggnadshöjden inte är önskvärd, står bl.a. följande kommentar att läsa "Barn- och utbildningsnämnden har beslutat att Miljö- och stadsbyggnadskontoret ska utreda en utökning av Sanduddens skola till ca 900 elever". Vi är många boende ovanför skolan som nu riskerar att få vår utsikt mot Mälarens vatten förstörd av en skrymmande 15 meter hög skolbyggnad. Vi säger definitivt nej till att öka den maximala byggnadshöjden när det får denna konsekvens. Om detta i sin tur får konsekvensen att det verkligen inte går att bygga en skola stor nog för 900 elever så är det ett svar som utredningen borde presentera. Varför tas inte denna problematik alls upp i underlaget?

2. Problematik med nya genvägar till skolan och ökad erosion med planförslag

I planbeskrivningen under rubriken Naturvärden står att läsa "... Den sammanvägda bedömningen är att planförslaget kan genomföras med måttliga negativa konsekvenser för naturvärdena under förutsättningen att en ny gångväg genom slänten inte anläggs genom området med svartpältsbiets bohålor." Vidare står att läsa om att slänten redan idag utsätts hårt slitage "... hårt slitage vilket medför stora erosionsproblem. Detta beror på att området används som lekyta av skolans elever och att flera stigar löper genom det." Vidare, vid hårdare regn späs erosionen på ytterligare när den i slänten upptrampade sanden spolats ner på skolgården – se bilder nedan med exempel på detta från sommaren 2019. Det är förvånande att ingenstans tas problematiken upp kring vilka nya naturliga genvägar som kommer skapas i och med planförslagets val gällande placeringar av skolbyggnader enligt den nya detaljplanen. I planbeskrivning står t.ex. att läsa: "Den GC-väg som finns längs med Sanduddsvägen används inte av elever som tar sig ner från busshållplatsen vid Ekerövägen eller kommer norrifrån. De använder sig istället av slänten norr om skolområdet för att nå skolområdet." Baserat på elevers val av stig genom slänten för att ta sig till nuvarande skolas placering. Finns det då anledning att tro att mellan- och högstadieläverna kommer välja en GC-väg längs med Sanduddsvägen om de promenerar uppifrån Ekerövägen till byggnaden för åk 4-9. Denna byggnad som nu är placerad längst västerut i planområdet. Eller kommer eleverna även i framtiden välja den mest naturliga genvägen via stigarna genom det känsliga naturområdet i slänten? Med nuvarande placering är det troligt att en naturlig genväg för mellan- och högstadieläver blir via Sjöutsikten ner på stigen mellan Sjöutsikten 11 och 13 vidare ner för sandslänten till skolan

3. Trafiksituationen

Ingen hänsyn verkar ha tagits till att inflyttningen av nya barnfamiljer till Sandudden inte är lika stor som den var när området byggdes. Nu är det ett område där inflyttningen av nya barnfamiljer inte är lika stor som tidigare. Detta betyder att en allt större mängd elever kommer komma resande till Sandudden från skolans upptagningsområde utanför Sandudden. Trafiken kommer öka när en allt större andel av eleverna därför kommer skjutas/bussas till skolan, än mer vintertid när färre cyklar och väglaget samtidigt är sämre. Eller Det saknas planering för hämtning och lämning ovanför skolan eller är det tänkt att alla som vill skjutsa sina barn till skolan ska köra ända ner till skolan? Tidigare har det nämnts att busshållplatsen Sanduddsvägskäl skulle kunna användas i detta syfte men att den i så fall skulle behöva ändras för att detta ska fungera. Ser dock inte något förslag på detta i underlagen.

Redan idag är trafiksituationen problematiskt. Lägg till den trafik som blir med ytterligare 550 elever i ett område med en enda, dessutom brant, tillfartsväg och risken för trafikproblem och olyckor ökar betydligt. Trafiken mellan Tappström och Sandudden kommer också att öka. Redan idag bildas köer redan vid Träkvista torg i rusningstrafik. Effekten på köerna måste utredas noggrannare. I denna process bör man även tänka på att den framtida ökningen av trafiken i korsningen mellan Ekerövägen och Jungfrusundsvägen redan nära förestående på grund av a) nya bostäder som för närvarande byggs vid Grönalunds förskola b) exploateringen och utbyggnaden av bostäder och utvecklingen vid Träkvista torg. Lägg därpå en den ökad mängd bilar på Ekerövägen till följd av en stor skola (troligen den största skolan på Ekerö) i Sandudden och trafiksituationen riskerar att bli problematisk. Som sagt effekten på trafiken och köerna måste utredas noggrannare. Finner att trafikplaneringen tyvärr är otillräcklig när den vilar på bristfälliga antaganden och det vore olyckligt om det påverkar trafiksäkerheten för elever som ska ta sig fram och tillbaka från skolan. Detta är naturligtvis även mycket oroande för oss boende ovanför skolan. Sammantaget ger trafikutredningen inte en rättvisande bild och måste göras om grundad på de nya förutsättningarna. Detta behöver göras innan beslut om en detaljplan kan fattas.

4. Värna den öppna ytan i Sandudden

De allra flesta som har valt att flytta till Sandudden och till Ekerö har gjort det för naturens skull och att slippa stadens täta bebyggelse. Med denna nya detaljplan tar ni bort området karaktär. På ängen mellan gamla Sandudden och västra Sandudden planeras en idrottshall med s.k. aktivitetsyta. Det är den enda yta i Sandudden som ger området lite luft. Vi har grönområden, men det är framför allt ett tätt skogsområde längs med vattnet som inte är särskilt lättillgängligt. Den som betraktar "gyttret" i Sandudden uppifrån toppen på åsen förstår varför området inte behöver ytterligare förtätning. Ni skriver att förslaget "kan ha en negativ effekt för barn" som använder gräsytan idag, men att det kan komma "andra barn" "till gagn" med en idrottshall och aktivitetsyta. Ni noterar också att barn enligt barnkonventionen har rätt till bl a goda förutsättningar till en trygg och säker uppväxt och lek. Den här öppna gräsytan är just en sådan plats som nyttjas av såväl skolan, som förskolan och de boende för exempelvis lek och motion. Den ger också trygg och säker miljö då den dels ligger en bit ifrån vattnet och dels en bit ifrån vägen. Detta kommer nu att förändras med er nya detaljplan. Värt att notera att det inte enbart är barn som njuter av att ha en öppen gräsmark i området. Ni skriver också i samband med kommentarerna om Natura 2000 att planerna "Planförslaget bedöms vara förenligt med riksintresset då det inte tar i anspråk någon mark som kan anses betydande för riksintresset för det rörliga friluftslivet eller turismen". Men det stämmer inte då den nya detaljplanen bidrar till att det rörliga friluftslivet blir stort eftersom det är den enda ytan i hela Sandudden de boende kan fritt röra sig, t ex flyga drake, åka skidor på vintern eller leka med hunden. Den del av Natura 2000- området som ligger söderut (mot Mälaren) är inget område för "friluftsliv" eftersom det är otillgänglig skogs/våtmark. Så förutom själva stigen finns det liten chans till "friluftsliv" i dessa marker.

5. Skyddsvärda växter och djur hotas

Utredningar har visat att det finns skyddsvärda växter och djur som finns i Sandudden. Svartpälsbiet som lever i de sandiga sluttningarna vid skolan löper ökad risk att få sin livsmiljö förstörd av trampande fötter när elevantalet ökar från dagens 350 till 900 barn. Samma sak gäller de djur och växter som finns i ett hörn av ängen. I och med byggnaden av idrottshall och aktivitetsyta på ängen kanaliseras all gång- och cykeltrafik till just det område man vill skydda. Det är märkligt att dessa aspekter inte tas upp i underlagen.

Förslag på alternativ för utökad skolkapacitet

Om Ekerö kommun behöver utökad skolkapacitet är en lämpligare plats för en större skola i det mer centralt belägna området vid Lidl. Denna plats har tidigare nämnts som intressant för en ny skola. Detta skulle bli en mer centralt belägen skola, som skulle kunna avlasta övriga skolor i tätorten. Fler elever skulle få närmre till skolan och den trafik som en skola genererar skulle därmed minska. En skola i det området skulle få tillgång till de sportanläggningar som finns på Träkvistavallen; fotbollsplaner, ishall och på sikt även badhus. Avslutningsvis så står det som sagt ganska klart att det

inte går att bygga en skola för så många som 900 elever nere i Sandudden. I varje fall inte om man vill ta hänsyn till naturvärden, trafiksituationen och oss som valt att bosätta oss i Sandudden. Dvs även om det av angivna skäl vore önskvärt med en större skola så finns inte förutsättningarna för detta i Sandudden. Det är tråkigt och förvånande att kommunen inte tar mer hänsyn till invånarna i Sandudden och presenterar ett planförslag som innebär en sådan överexploatering av området Sandudden. Skulle man i stället ta hänsyn till förutsättningarna i Sandudden och utgå från vad som i Planbeskrivningen benämns Nollalternativet med en mindre planändring för att tillåta en idrottshall, vore det troligen möjligt att därmed få till en mer rimlig ökning av skolkapaciteten i Sandudden. Är det av vikt att få till en skolkapacitetsökning i snar framtid borde det vara en framgångsfaktor att det även görs i dialog och med hänsyn till de boende i området. Varför inte återgå till den ursprungliga planen på en 2-parallellig F-9-skola som skulle ge lägre byggnader, mindre trafikproblem och mindre påverkan på miljön överlag? En sådan plan skulle få större acceptans med färre överklaganden och snabbare byggprocess som följd.

Planeringsenhetens kommentarer:

Se svar under rubrikerna **Allmänt om granskning och planprocessen, Allmänt om förslaget och utvecklingen av kommunen, Arkitektur och gestaltning, Naturområden samt Gator och trafik.**

Yttrande 3

Jag kan tyvärr konstatera att mina synpunkter i tidigare samråd inte har tillgodosetts. Min grundläggande invändning mot förslaget är fortfarande att den föreslagna skolan är för stor för Sandudden. Förslaget, som innebär att en av Sveriges största grundskolor byggs Sandudden, redovisar inte på ett trovärdigt sätt den stora påverkan som en skola med 900 elever får på hela området. Jag yrkar därför att Ekerö kommun återgår till den ursprungliga planen på en 2-parallellig F-9-skola som skulle ge lägre byggnader, mindre trafikproblem och mindre påverkan på miljön överlag. Dessutom skulle inte den nuvarande ängen behöva tas i anspråk. Fortfarande är trafiksituationen det mest besvärande, framförallt för de boende men även för alla som verkar i Sandudden (förskola, företag, skolan mm). Troligtvis kommer situationen bli mycket värre än vad som redogörs för i kommunens dokument, dels kommer det vara betydande fler inresande elever och lärare än vad som antas (många av de barn som bor i Sandudden har vuxit ur grundskolan när den nya skolan i Sandudden är klar), dels kommer barn/unga att resa in från andra delar av Ekerö vid en 3-parallellig skola. Därutöver kommer idrottshallen att nyttjas kvällar och helger av föreningslivet vilket också påverkar trafiksituationen i området. Bullernivåerna vid den föreslagna nya vändslingan ligger mycket nära gränsvärdena (1-2 dB) och överskrids i modellerna upp till fem gånger i timmen. Vi som bor intill vändslingan är mycket oroade över detta faktum. Att kommunen tar så lätt på dessa beräkningar och till nöds kan tänka sig plantera några buskar som skydd känns inte seriöst. Det är också mycket förvånande att en detaljplan ska antas utan att åtgärder för släntstabiliteten preciseras. Enligt tidigare utredning kan över 1 000 m³ jordmassor behöva tas bort vilket är ett enormt ingrepp som kan påverka hela området. Att detta beslut om åtgärder skjuts på framtiden och endast nämns i förbifarten i detaljplanen är högst anmärkningsvärt. I övrigt kvarstår mina synpunkter från tidigare samråd.

Planeringsenhetens kommentarer:

Se svar under rubrikerna **Allmänt om förslaget och utvecklingen av kommunen, Hälsa och säkerhet, Risk samt Gator och trafik.**

Sammanfattning

Inkomna synpunkter föranleder endast ändringar av administrativ art. Planeringsenheten bedömer att förslaget är en lämplig avvägning mellan allmänna och enskilda intressen.

Sammanfattning av inkomna synpunkter som ej tillgodosetts:

- Skala ned skolans kapacitet från tre paralleller åk F-9
- Höjden på bebyggelsen
- Ingen bebyggelse på ängen
- Bevara bussvändslingsan på nuvarande plats
- Bulleråtgärder intill bussvändslingsan
- Nya trafikbullermätningar
- Ny trafikutredning

Följande yttranden har inte fått sina synpunkter tillgodosedda:

Samrådsyttranden

Yttrande 1

Yttrande 2

Yttrande 3

Yttrande 4

Yttrande 5

Granskningsyttranden

Yttrande 1

Yttrande 2

Yttrande 3

Planeringsenheten

Tommy Eriksson
Miljö- och stadsbyggnadschef

Annika Ratzinger
Planarkitekt